

Selkee Johanna

Taidekokoelmat ja julkinen taide

**Hyvinvointialueen ja kunnan välinen yhteistyö ja
yhteistyöstä sopiminen**

© Suomen Kuntaliitto ry
Helsinki 2022

Kuntaliitto
Toinen linja 14
PL 200, 00101 Helsinki
Puhelin 09 7711
www.kuntaliitto.fi

Sisältö

1	Taidekokoelmat ja julkinen taide	4
1.1	Yhteyshenkilö.....	4
1.2	Laina- tai sijoitussopimus.....	5
1.2.1	Esimerkki.....	5
1.3	Lopuksi	6

1 Taidekokoelmat ja julkinen taide

Kuntien omistamia taidekokoelmia on sijoitettu tai lainattu (tarkoitetaan samaa asiaa) kunnan omistuksissa oleviin kiinteistöihin. Sosiaali- ja terveystoimen alaisiin kiinteistöihin ja tiloihin on erityisen paljon sijoitettu kuntien omistamaa taidetta (taidekokoelma ja yksittäiset taideteokset ja julkisen taiteen teokset). Lisäksi kiinteistöihin on sijoitettu sinne varta vasten tilattuja teoksia. Jatkossa sote-kiinteistöt ovat osa hyvinvointialueen yksiköitä ja palveluja kuten sosiaalihuolto, vanhus- ja vammaispalvelut, terveydenhuolto ja pelastustoimi.

Kunnan taidekokoelma voi käsittää satoja teoksia, jotka on sijoitettu hyvinvointialueen käyttöön tuleviin kiinteistöihin ja toimintayksiköihin. Kun sote-kiinteistöt tai näissä kiinteistössä tapahtuva toiminta siirtyvät pois kunnalta, olisi tärkeää laatia kiinteistöön sijoitettuja teoksia koskeva sopimus ao. hyvinvointialueen ja taideteokset omistavan kunnan) välillä. Ensin olisi hyvä kartoittaa ne hva-alueen käyttöön siirtyvät kiinteistöt, joihin on sijoitettu kuntien omistamia taideteoksia, julkisen taiteen teoksia. Samassa yhteydessä olisi hyvä tarkistaa, onko teosten tiedot koottu riittävällä tasolla yhteen (inventointi).

Jos inventaario on tarpeen tehdä, olisi hyvä selvittää, voidaanko se tehdä vastuussa olevan museon tai kunnan kulttuuritoimen omilla resursseilla vai tarvitaanko lisäresurssia. Inventointi voi aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia. Lisäksi olisi hyvä selvittää, voivatko teokset jäädä näihin kiinteistöihin ja tiloihin, joissa ne nyt jo ovat. Ja mitä tehdään tilanteessa, jossa esimerkiksi kiinteistön toimintaan ja käyttöön tulee muutosta. Minne teokset voidaan siirtää, uudelleen sijoittaa, jos niitä ei voi nykyisissä tiloissa, kiinteistöissä pitää? Kunnassa olisi tarpeen varmistaa, onko sovittu taho, joka vastaa tarvittaessa teosten siirtämisestä, huolehtii niiden hoidosta ja muista huoltotöistä?

1.1 Yhteyshenkilö

Taideteoksista vastuussa olevilla olisi tarpeen saada tietää, kenen kanssa hyvinvointialueen tiloihin ja hallussa oleviin kiinteistöihin sijoitetuista/lainatuista teoksista voidaan tarkemmin sopia hyvinvointialueilla.

Olisi näin ollen erittäin hyvä, jos kullakin hyvinvointialueella voitaisiin nimetä yhteyshenkilö hyvinvointialueen organisaatiosta, joka koordinoitusti pystyisi edistämään taideteosten sijoittamiseen ja ylläpitoon liittyviä kysymyksiä alueen museoiden, taidehallien ja kuntien kanssa.

1.2 Laina- tai sijoitussopimus

Taideteosten sijoittamisesta, talletuksesta tai lainaamisesta johonkin väliaikaisesti tai pysyvästi on hyvä tehdä sijoitus-, talletus- tai lainaussopimus. Tästä sopimuksesta voidaan käyttää erilaisia nimityksiä. Käytännössä kyse on samasta asiasta.

Teosten sijoittamisesta esille julkisiin tiloihin on hyvä sopia teoksen omistajan ja tilan haltijan välillä.

Kunta voi taidekokoelman omistajana määritellä ehdot, jonka puitteissa teoksen/teosten lainausta/sijoittamista jonnekin jatketaan tai solmitaan uusi sopimus kiinteistön omistajan/ haltijan kanssa.

Sopimuksessa sovitaan, miten teosten kunnosta pidetään huolta, miten niitä tarpeen tullen restauroidaan. Sopimuksessa sovitaan usein myös teosten vakuuttamisesta ja ehdoista, miten teoksia voidaan tarvittaessa siirtää.

Taidekokoelmien asianmukainen hoitaminen vaatii ammattitaitoa ja kokemusta taideteosten käsittelystä. Päätösvalta taideteosten käsittelyyn liittyvistä toimituksista olisi tärkeää säilyttää sillä, jolla on riittävä ammattitaito ja kokemus ylläpitää taidekokoelmia. Usein teosten ylläpidosta ovat vastuussa paikkakunnalla olevat museot. Tai kunnan kulttuuritoimi.

Sopimusehtoihin on hyvä sisällyttää, että teoksia ei saa siirtää tai kuljettaa muut kuin kokoelmista vastuussa oleva henkilökunta tai taidekuljetuksiin erikoistunut yritys.

Sopimusehtoihin voi sisältyä lainamaksun tai vastaavan periminen. Lainamaksulla katetaan teosten ylläpidosta sekä kokoelmien hoidosta kertyviä kustannuksia kuten vakuutus-, pakkaus-, kuljetus- ja konservointikuluja.

1.2.1 Esimerkki

Kunnassa A terveydenhoito oli jo aiemmin siirretty kuntayhtymälle. Kuntayhtymän tiloihin on jo aiemmin siirretty taideteoksia, jotka kuuluvat kunnan taidemuseon hallintaan. Taideteosten sijoittaminen erilaisiin tiloihin nähdään museon normaalina toimintana ja se on laskutettavaa työtä. Teosten

sijoittamisesta on tehty sijoitussopimukset kuntayhtymän kanssa. Sijoitussopimus on tarkoitus päivittää hyvinvointialueen kanssa vuoden lopussa. Sopimukseen sisältyy liitteenä teoslista.

1.3 Lopuksi

Tässä koonnissa on hyödynnetty alueellisten vastuumuseoiden laatimia suosituksia ja neuvoja. Alueellisilta vastuumuseoilta saa neuvoja julkisessa ja yksityisessä omistuksessa olevien taideteosten, kokoelmien ylläpitoon ja hoitoon liittyvissä kysymyksissä.

Alueelliset vastuumuseot: https://www.museovirasto.fi/fi/museoalan-kehittaminen/tietoa-suomen-museoista/alueelliset_vastuumuseot

Taideteosten sijoittamispäätöksiä sosiaali- ja terveyspalveluiden käytössä oleviin tiloihin on tehty monessa kunnassa ja alueilla tarkoituksella ja harkiten. Tiedämme, että taiteen näkyminen tiloissa palvelee kuntalaisia edistämällä heidän hyvinvointiaan ja terveyttä sen lisäksi, että ne lisäävät tilojen viihtyisyyttä.

Tällä koonnilla on tarkoitus edistää toimia, joilla taide voi jatkossakin olla hyvinvointitekijä hyvinvointialueen käytössä olevissa tiloissa ja kiinteistöissä.

Koonti:

Johanna Selkee
johanna.selkee@kuntaliitto.fi
Suomen Kuntaliitto ry
erityisasiantuntija, kirjasto- ja kulttuuriasiat
p. 050 4359420